

УДК 78.071.5:780.6

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/74-1-59>**Євген ДУДНИК,***orcid.org/0009-0004-3264-1125*

заслужений працівник культури України,
заслужений артист естрадного мистецтва України,
член Національної всеукраїнської музичної спілки,
Асоціації діячів естрадного мистецтва України,
Громадської організації «Асоціація барабаничників України»,
спеціаліст вищої категорії, викладач-методист,
аспірант, викладач, директор
Полтавської дитячої музичної школи № 1 імені П.І. Майбороди,
доцент кафедри музики
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(Полтава, Україна) *dudikduda@ukr.net*

СТРУКТУРОВАНІ ФОРМИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО МУЗИКУВАННЯ НА УДАРНИХ ІНСТРУМЕНТАХ У МУЗИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ: ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ ТА ПРАКТИКИ

Музикування на ударних інструментах є важливою складовою музичної освіти, пропонуючи учням унікальні можливості для розвитку ритмічних навичок, координації, експресивності та творчості. У цій статті нами досліджено роль структурованих форм індивідуального музикування на ударних інструментах у музичних навчальних закладах, пропонуючи педагогічні стратегії та практики для ефективного навчання.

У статті описано різні структуровані форми індивідуального музикування на ударних інструментах, такі як вправи з паличками, соло на барабанах, імпровізація та гра з метрономом. З'ясовано, що структуровані форми індивідуального музикування пропонують персоналізований підхід, який відповідає індивідуальним потребам учнів. Індивідуальні уроки, майстер-класи та конкурси дають можливість для розвитку навичок, отримання зворотного зв'язку та підготовки до виступів. Обговорено педагогічні переваги кожної з цих форм, а також запропоновано практичні поради щодо їх впровадження в навчальний процес. Наголошено на важливості створення сприятливого середовища для навчання, де учні відчують себе комфортно та впевнено. Запропоновано використання різноманітних методів навчання, таких як демонстрація, пояснення, моделювання та надання зворотного зв'язку. Підкреслено важливість індивідуального підходу до навчання, зважаючи на різні рівні підготовки та стилі навчання учнів. Охарактеризовано, що структуровані форми індивідуального музикування на ударних інструментах є цінним інструментом для розвитку музичних навичок та творчості учнів. Стаття підкреслює переваги структурованих форм індивідуального музикування на ударних інструментах, до яких належать розвиток технічних навичок, музичної виразності, креативності, навичок слухання та співпраці.

Ключові слова: *структуровані форми, індивідуальне музикування, ударні інструменти, музичні навчальні заклади, педагогічні стратегії, практики, розвиток навичок, музичний ріст.*

Yevhen DUDNYK,*orcid.org/0009-0004-3264-1125*

*Honoured Worker of Culture of Ukraine, Honoured Artist of Variety Art of Ukraine,
member of the National All-Ukrainian Music Union, Association of Variety Artists of Ukraine,
NGO "Association of Drummers of Ukraine", Specialist of the Highest Category,
Teacher-Methodologist,
Postgraduate Student, Lecturer, Director
Poltava Children's Music School No. 1 named after P.I. Maiboroda,
Associate Professor at the Department of Music
Luhansk Taras Shevchenko National University
(Poltava, Ukraine) *dudikduda@ukr.net**

STRUCTURED FORMS OF INDIVIDUAL MUSIC-MAKING ON PERCUSSION INSTRUMENTS IN MUSIC EDUCATIONAL INSTITUTIONS: PEDAGOGICAL STRATEGIES AND PRACTICES

Playing percussion instruments is an important component of music education, offering students unique opportunities to develop rhythmic skills, coordination, expressiveness, and creativity. In this article, we have investigated the role

of structured forms of individual music making on percussion instruments in music educational institutions, offering pedagogical strategies and practices for effective learning.

The article describes various structured forms of individual percussion music-making, such as stick exercises, drum solos, improvisation, and playing with a metronome. It was found that structured forms of individual music-making offer a personalized approach that meets the individual needs of students. Individual lessons, workshops and competitions provide an opportunity to develop skills, receive feedback and prepare for performances. The pedagogical advantages of each of these forms are discussed, as well as practical advice on their implementation in the educational process is offered. The importance of creating a favorable learning environment where students feel comfortable and confident is emphasized. A variety of teaching methods are suggested, such as demonstration, explanation, modeling, and feedback. The importance of an individual approach to learning, taking into account the different levels of training and learning styles of students, is emphasized. It is characterized that structured forms of individual music making on percussion instruments are a valuable tool for the development of students' musical skills and creativity. The article highlights the benefits of structured forms of individual music-making on percussion instruments, which include the development of technical skills, musical expressiveness, creativity, listening skills, and collaboration.

Key words: *structured forms, individual music making, percussion instruments, musical educational institutions, pedagogical strategies, practices, skill development, musical growth.*

Постановка проблеми. Музична освіта відіграє важливу роль у розвитку особистості, формуючи естетичний смак, творчі здібності та емоційно-вольову сферу учнів. У цьому контексті навчання гри на ударних інструментах стає особливо актуальним, адже воно дає можливість розвивати ритмічні навички, координацію, експресивність та творчість. Однак, традиційні методи навчання гри на ударних інструментах часто не дають учням достатньо можливостей для розвитку індивідуальних музичних здібностей. Це пов'язано з тим, що акцент робиться на колективному музикуванні, а не на індивідуальній роботі. Недостатньо розроблена система педагогічних стратегій та практик для ефективного впровадження структурованих форм індивідуального музикування на ударних інструментах у навчальний процес музичних навчальних закладів. Найпершою проблемою є відсутність чіткої концепції структурованих форм індивідуального музикування на ударних інструментах. Недостатньо розроблена система оцінювання результатів індивідуального музикування на ударних інструментах. Спостерігається відсутність методичних матеріалів для впровадження структурованих форм індивідуального музикування на ударних інструментах у навчальний процес. Отже, окреслені проблеми вимагають системного аналізу та розробки ефективних педагогічних і науково-методичних підходів.

Аналіз досліджень. Багато науковців проводять огляд існуючих досліджень з питань індивідуального музикування на ударних інструментах. Методологію навчання гри на різних ударних інструментах розробили: Д. Агостіні, А. Козир, К. Бейлі, О. Олексюк, (Олексюк, 2016: 5), В. Осадчук, С. Фінк, В. Штейман та ін. (Козир, 2008: 3).

Мета статті – охарактеризувати системи педагогічних стратегій та практик для ефективного впровадження структурованих форм індивіду-

ального музикування на ударних інструментах у навчальний процес музичних навчальних закладів.

Виклад основного матеріалу. Музична освіта відіграє важливу роль у розвитку особистості, формуючи естетичний смак, творчі здібності та емоційно-вольову сферу учнів. У цьому контексті навчання гри на ударних інструментах стає особливо актуальним, адже воно дає можливість розвивати ритмічні навички, координацію, експресивність та творчість. Однак, традиційні методи навчання гри на ударних інструментах часто не дають учням достатньо можливостей для розвитку індивідуальних музичних здібностей. Це пов'язано з тим, що акцент робиться на колективному музикуванні, а не на індивідуальній роботі (Воевідько, 2021: 2).

Структуровані форми індивідуального музикування на ударних інструментах – це методи навчання, які ґрунтуються на чіткій послідовності дій та чітко визначених цілях. Ці методи можуть бути дуже ефективними для розвитку навичок учнів та їхнього музичного зростання.

Існує багато різних педагогічних стратегій, які можна використовувати для структурування індивідуального музикування на ударних інструментах. Деякі з найпоширеніших стратегій включають: використання вправ, вивчення музичних творів; імпровізація; гра в ансамблі. Охарактеризуємо більш детально використання вправ. Вправи – це чудовий спосіб допомогти учням розвинути свої технічні навички. Існує багато різних типів вправ для ударних інструментів, які можна використовувати для різних цілей. Вивчення музичних творів – це чудовий спосіб допомогти учням розвинути свої музичні навички та виразність. Учні можуть вивчати твори різних стилів та епох. Імпровізація – це прекрасний спосіб допомогти учням розвинути свою креативність. Учні можуть імпровізувати на основі різних тем, аком-

панементів або стилів. І гра в ансамблі є рушійною силою допомоги учням для розвитку своїх навичок слухання та співпраці. Учні можуть грати в ансамблі з іншими барабанщиками або з іншими музикантами (Воевідько, 2021: 1).

Наведемо перелік педагогічних стратегій, які можна використовувати:

1. Використання вправ:

- вправи на координацію, що допомагають учням розвивати координацію між руками та ногами. Приклади таких вправ: «Грати однією рукою на барабані, а ногою – на хай-хеті», «Грати двома руками на різних барабанах, а ногою – на бас-барабані»;

- вправи на техніку допомагають учням розвивати правильну техніку гри на барабанах. Приклади таких вправ: «Грати різними типами ударів (наприклад, одинарні, подвійні, тремоло)»; «Грати з різною динамікою (наприклад, тихо, гучно, *crescendo*, *decrescendo*)» (Greene, 1989: 6);

- вправи на читання з нот допомагають учням розвивати навички читання з нот. Приклади таких вправ: «Грати прості ритмічні патерни з нот», «Грати складніші ритмічні патерни з нот».

2. Вивчення музичних творів це важлива частина структурованого індивідуального музикування на ударних інструментах, яка допомагає учням розвинути свої навички, музичність та знання музичної історії. Вивчення музичних творів допомагає учням розвинути свої технічні навички, такі як координація, ритмічний хист, динамічний контроль та контроль над паличками; розвинути свою музичність, розуміння динаміки, артикуляції, фразування та агогіки. Вивчення музичних творів з різних епох та стилів допомагає учням розвинути свої знання музичної історії; дає учням можливість досліджувати та інтерпретувати музику по-своєму; допомагає учням розвивати свою пам'ять.

- вибір творів, які відповідають віку, рівню підготовки та інтересам учня;

- аналіз творів допомагає учням проаналізувати структуру, мелодію, гармонію та ритм творів;

- вивчення творів допомагає учням вивчити твір по частинах, починаючи з простих фрагментів і поступово переходячи до складніших;

- виконання творів допомагає учням виконати твір музично та виразно.

3. Імпровізація це цінний інструмент, який можна використовувати в структурованих формах індивідуального музикування на ударних інструментах для розвитку креативності, музичної виразності та технічних навичок учнів. Імпровізація дає учням можливість вільно виражати свої

музичні ідеї та створювати власну музику. Імпровізація допомагає учням розвивати свою здатність виражати свої емоції та почуття за допомогою музики. Імпровізація може допомогти учням розвинути свої технічні навички, такі як координація, ритмічний хист та динамічний контроль; може допомогти учням розвинути свій музичний слух та здатність чути та реагувати на музику інших людей (Лозова, Троцько, 2012: 4).

- створення простих імпровізацій, учні можуть створити прості імпровізації на основі простих ритмічних патернів;

- використання різних тем;

- гра в різних стилях

4. Гра в ансамблі:

- гра з іншими барабанщиками;

- гра з іншими музикантами;

- виступ перед аудиторією.

Ансамблева гра для учнів і викладачів у класі ударних інструментів є однією з провідних видів музичної діяльності, бо більшість інструментів ударної групи є оркестровими. Заняття ансамблевою грою на ударних інструментах можуть бути розмаїтими та різножанровими.

Вчитель повинен створити атмосферу довіри та підтримки, де учні відчуватимуть себе комфортно експериментувати та робити помилки. Це можна зробити за допомогою позитивного ставлення, *encouragement* (заохочення), та індивідуального підходу до кожного учня. Ефективне навчання індивідуальному музикуванню потребує використання різноманітних методів, таких як: показ та пояснення, коли вчитель демонструє техніку гри на ударних інструментах та пояснює теоретичні аспекти музики. І моделювання: вчитель грає музичний фрагмент, а потім учень намагається його відтворити. Може використовуватися самостійна робота: учням надається час для самостійної роботи над музичним матеріалом під керівництвом вчителя. Використання метронома допомагає учням розвивати почуття ритму та темпу. Слухання музики різних стилів та епох допомагає учням розвивати музичний слух та отримувати натхнення. Вчитель повинен враховувати індивідуальні особливості кожного учня, такі як рівень підготовки, музичні уподобання та стиль навчання. Це дозволить підбирати відповідний навчальний матеріал та методи навчання.

Розроблені педагогічні стратегії та практики можуть бути впроваджені у навчальний процес музичних навчальних закладів наступним чином:

- проведення методичних семінарів та тренінгів для вчителів музики;

- розробка методичних посібників та рекомендацій;

- включення матеріалів з індивідуального музикування до навчальних програм;
- створення експериментальних груп учнів, які навчатимуться за новою методикою.

Застосування різноманітних педагогічних стратегій та практик, таких як створення сприятливого середовища навчання, використання різноманітних методів навчання, застосування індивідуального підходу та використання різноманітних форм індивідуального музикування, дозволить учням розвивати свої музичні здібності та досягти успіхів у грі на ударних інструментах. Впровадження структурованих форм індивідуального музикування на ударних інструментах у навчальний процес може суттєво підвищити ефективність навчання.

Висновки. Підсумовуючи зазначене вище, можемо констатувати, що структуровані форми індивідуального музикування на ударних інструментах відіграють важливу роль у підготовці фахівців у галузі музичної освіти. Ці методи навчання ґрунтуються на чіткій послідовності дій та чітко визначених цілях, що робить їх дуже ефективними для розвитку навичок учнів та їхнього музичного зростання. Застосування структурованих форм індивідуального музикування на удар-

них інструментах дає низку переваг: розвиток технічних навичок; музичної виразності; креативності; розвиток навичок слухання та співпраці; досягнення музичних цілей.

Для успішного впровадження структурованих форм індивідуального музикування на ударних інструментах у музичних навчальних закладах рекомендується: використовувати різноманітні педагогічні стратегії та практики, такі як вправи, вивчення музичних творів, імпровізація та гра в ансамблі; створити позитивну та підтримувальну атмосферу навчання, де учні відчують себе комфортно, щоб експериментувати та ризикувати; давати учням чіткий зворотний зв'язок та поради, щоб допомогти їм покращити свої навички та досягти своїх цілей; заохочувати учнів до самостійної роботи та практики, щоб вони могли розвивати свої навички та талант.

Структуровані форми індивідуального музикування на ударних інструментах – це цінний інструмент для педагогів музики, який може допомогти учням стати успішними музикантами. Завдяки правильному підходу та впровадженню ці методи можуть допомогти учням досягти своїх музичних цілей та розвинути свою любов до музики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Воевідко Л. М. Музична педагогіка – одна з основних компонент освітньо-професійної програми підготовки вчителів музичного мистецтва. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Вип. 13. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2021. С. 16-23.
2. Воевідко Л. М. Сучасні проблеми музичної освіти. Збірник матеріалів XVIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Молодь, освіта, наука, культура і національна самосвідомість в умовах європейської інтеграції». Київ, 2015. С. 54-60.
3. Козир А. В. Професійна майстерність учителів музики: теорія і практика формування в системі багаторівневої освіти: [моногр.] Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. 380 с.
4. Лозова В. І, Троцько Г. В. Теоретичні основи виховання, навчання: навчальний посібник. Харк. Пед. Ун-т. ім. Г. Сковороди. Харків: «ОБС», 2012. 400 с.
5. Олексюк О.М. Музична педагогіка: навчальний посібник. Київ: КНУКіМ, 2016. 188 с.
6. Greene M. Art Worlds in School. The Symbolic Order / Ed. P.Abbs. London, 1989.

REFERENCES

1. Voievidko L. M. (2021) Muzychna pedahohika – odna z osnovnykh komponent osvitno-profesiinoi prohramy pidhotovky vchyteliv muzychnoho mystetstva. [Music pedagogy is one of the main components of the educational and professional training program for music teachers] Visnyk Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohiiienka. Vyp. 13. Kamianets-Podilskyyi: Vydavets Kovalchuk O. V. 16-23. [in Ukrainian].
2. Voievidko L. M. (2015) Suchasni problemy muzychnoi osvity. [Modern problems of music education] Zbirnyk materialiv KhVIII vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Molod, osvita, nauka, kultura i natsionalna samosvidomist v umovakh yevropeiskoi intehratsii». Kyiv. 54-60. [in Ukrainian].
3. Kozyr A. V. (2008) Profesiina maisternist uchyteliv muzyky: teoriia i praktyka formuvannia v systemi bahatorivnevoi osvity: [Professional skill of music teachers: theory and practice of formation in the system of multi-level education] [monohr.] Kyiv: Vyd-vo NPU im. M. P. Drahomanova. 380. [in Ukrainian].
4. Lozova V. I, Trotsko H. V. (2012) Teoretychni osnovy vykhovannia, navchannia: [Theoretical foundations of education and training] navchalnyi posibnyk. Khark. Ped. Un-t. im. H. Skovorody. Kharkiv: «OVS». 400. [in Ukrainian].
5. Oleksiuk O.M. (2016) Muzychna pedahohika: [Musical pedagogy] navchalnyi posibnyk. Kyiv: KNUKiM. 188. [in Ukrainian].
6. Greene M. (1989) Art Worlds in School. The Symbolic Order / Ed. P. Abbs. London.